

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת חנוך דב מלביצקי

פ/25/3711

הצעת חוק הכרה בוותק של עולים, התשפ"ג-2023

הגדרות

1. בחוק זה –

"עולה" – מי שהתקיים בו אחד מאלה, אחרי שעבד שנה לפחות במדינת מוצאו:

(1) ניתנה לו אשרת עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות;

(2) ניתנה לו תעודה של אזרח עולה ממשרד העלייה והקליטה;

(3) הוא זכאי לסל קליטה מהמשרד לקליטת העלייה ונכנס לישראל לראשונה באשרה א/5 לפי תקנות הכניסה לישראל, התשל"ד-1974;

"שכר מינימום לחודש" – כהגדרתו בחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987.

2. הכרה בוותק עבודה של עולה

הכרה בוותק עבודה 2.

(א) שר האוצר רשאי להכיר בוותק העבודה של עולה במדינת מוצאו לעניין חישוב זכותו לקצבת פרישה או לגמלאות.

(ב) הוכר ותק של עולה כאמור בסעיף קטן (א) שהגיע לגיל פרישת חובה, ומספר ההפקדות שהופקדו עבורו לפי סעיף קטן (ג) קטן מ-60, הוא יהיה זכאי לתשלום חודשי ממשרד העלייה והקליטה, בסכום השווה למכפלת שכר המינימום לחודש, במספר שנות הוותק שהוכרו מחוץ לישראל, חלקי 80.

(ג) הוכר ותק של עולה כאמור בסעיף קטן (א) שטרם הגיע לגיל פרישת חובה יפקיד משרד העלייה והקליטה לקופת גמל לקצבה בעדו סכום חודשי בסך 12.5% משכר המינימום לחודש.

מימון עלות התשלום החודשי, כאמור בסעיף 2 ייקבע במסגרת תחום פעולה נפרד – "חישוב ותק לגמלה של עולים" בסעיף תקציב משרד העלייה והקליטה בחוק התקציב השנתי; לעניין זה, "תחום פעולה" ו"סעיף תקציב" – כהגדרתם בחוק תקציב שנתי, כמשמעותו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.²

3. תיקון חוק הביטוח הלאומי
בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995³ –

(1) בסעיף בסעיף 197 (ב) –

(א) בפסקה (1), במקום "9 חודשים" יבוא "חודש";

(ב) בפסקה (2), במקום "12 חודשים" יבוא "ארבעה חודשים".

(2) בסעיף 248, האמור בו יסומן "א" ואחריו יבוא:

"(ב) היה מבוטח עולה כהגדרתו בחוק הכרה בוותק של עולים, התשפ"ג-2023, ועבד בישראל במשך שנה לפחות טרם הגיעו לגיל לקצבת אזרח ותיק, תשולם לו, בנוסף לקצבת אזרח ותיק, תוספת של 0.5% משכר המינימום עבור כל שנת ותק במדינת מוצאו שהוכר לפי הוראות החוק האמור, ואולם התוספת לא תעלה על 50% מסכום קצבת האזרח הוותיק.

(ג) תוספת כאמור תשולם בנוסף לכל תשלום אחר המשתלם לעולה ולא תקוזז או תנוכה מתשלום אחר כאמור."

(3) בסעיף 350(א), אחרי פסקה (9) יבוא:

"(10) הכנסה שמקורה בעבודה מחוץ לישראל ומשולמים בעדה דמי ביטוח סוציאלי במדינה אחרת, למעט מי שנשלח מטעם מעסיקו הישראלי לעבוד מחוץ לישראל או מי שעובד כעצמאי לסירוגין בישראל ומחוץ לישראל, לגבי הכנסות שאינו משלם בעדן דמי ביטוח סוציאלי במדינה אחרת;

(11) הכנסה מפנסיה או מפנסיה מוקדמת מחוץ לישראל שמשולמת לעולה כהגדרתו בחוק הכרה בוותק של עולים, התשפ"ג-2023, שהגיע לגיל הפרישה הקבוע לגביו במדינת מוצאו."

4. תיקון חוק הבטחת הכנסה
בחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980⁴, בסעיף 9(ג), בפסקה (1) –

² ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.
³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

- (1) אחרי "לסכום הבסיסי כפול ארבע" יבוא "ולעניין עולה – לסכום הבסיסי כפול עשר";
- (2) אחרי "הסכום הבסיסי כפול שש" יבוא "ולעניין עולה – הסכום הבסיסי כפול שתיים-עשרה";
- (3) בסופה יבוא "בפסקה זו, "עולה" – כהגדרתו בחוק הכרה בוותק של עולים, התשפ"ג–2023."

ד ב ר י ה ס ב ר

מדיניותן של ממשלות ישראל מימים ימימה היא עידוד עלייה למדינה וקליטת העולים בה. במהלך השנים נערכו שינויים רבים בחוק הביטוח הלאומי [נוסח חדש], התשנ"ה–1995, שהובילו לתוצאות לא רצויות שפגעו בעולים. השינויים הללו הרתיעו את מי שרצו לעלות לארץ, גרמו לעולים לעזוב את הארץ והובילו לקשיים עבור מי שנשאר. בשל מצבם הייחודי של העולים ישנם סיבוכים בחישוב מבחן זכאות, מבחן הכנסה וההבדלים בין מדינות מבחינת גיל הפרישה. לכן, מוצע לקבוע כי שר האוצר רשאי להכיר בוותק עבודה שצבר עולה במדינת מוצאו והוא יהיה זכאי להפקדות לקופת גמל לקצבה או לתשלום חודשי – אם הגיע לגיל הפרישה ולא הופקדו עבורו כספים במשך 60 חודשים לפחות. כמו כן, מוצעים שינויים שונים בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995 לעניין חישוב קצבת אזרח ותיק ותוספת ותק ולעניין הכנסות הפטורות מדמי ביטוח – הן לעניין פטור מכפל תשלום דמי ביטוח לאומי והן לעניין פטור לעולים חדשים מתשלום דמי ביטוח עבור פנסיה מוקדמת. כמו כן, מוצעים שינויים המתמקדים בנושאים של קיצור תקופה לעניין קצבת נכות לעולים. בנוסף, מוצעת הגדלה של הסכום שאינו מובא בחשבון לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"ה–1980, אשר תחול על עולים בלבד.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ח בתמוז התשפ"ג (17.07.2023)

⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 30.